

a magyar nép mulattató képes ujsága.

II. ÉVFOLYAM. Megjelenik vasárnap. Ára 3 hóra 1 frt, 50 kr.	Az előfizetési pénz a kiadó-hivatalba Városháztér 6. sz. alá küldendő.	Pest, nov. 8. 1868. 45. szám.	Gyüjtőknek öt előfizető után tiszteletpéldány jár.	SZERKESZTŐI IRODA: Városháztér 6. sz. ide küldendő mindenféle kézirat mely Ludas Matyinak van szánva.

A szalma tüz.

A szalmának nagy a füstje,
Nagy a lángja;
Hej de azért még se igen
Főznek nála.
Gyullad, lángol, igyekszik,
Hamar is elaluszik
A konyhában.

Tüze fényes, lángja éles
Ha fellobban.
Ég pattogva — kavarogva
Jobban, jobban . . .
Egyszer aztán ihajla!
Se hire nincs, se hamva
A kályhában.

Ilyen vagy te én **magyarom**;
Jó barátom!
Ilyen a te szived lángja
Amint látom.
Ha fölgyujtják haragszik,
Nagyot lobban s elalszik
Hamarjában.

Éljenezni, lelkesülni
Óh de tudnál.
Lelkesebb nép a világon
Nincs náladnál.
Hanem aztán jó pajtás!
Hiányzik a kitartás . . .
Munkáidnál.

Hatvanegyben — hej! valál te
Szép levente!
Délczegen állt válladon az
Ősi mente.
Hatvannyolczban pedig óh!
Köcsög kalap, bugyogó . .
Más vagy, nem te.

Hatvanegyben huzták tőled
Apád jussát,
S öszveszidtad a nimetnek
Ponciussát.
Hatvanhétben meg . . kaptad —
Az inged is odadtad.
Hol a juss hát?

Tüzed fényes, lángod éles
Ha föllobban,
Ég pattogva, kavarogva
Jobban, jobban.
Egyszer aztán ihajla!
Se hire nincs se hamva
S szemed koppan.

KONDOR MARCZI.

Eredeti levelek.

LXXX.

Kedves komám Matyi!

Mit mondjak már komám, hogy belém ne kössík a világ — mer hát egye ki a feki a sorját ennek a czudar világnak, sose találja el ennek a guszτusát az ember.

Tudod ides czimborám! hogy hát — — ha én szóllok mirget szóllok, — mán pediglen én meg nem állom az árgyérussát, hogy a mi a begyembe van, ki ne mondjam, de hájszen a kinek nem szüre ne vegye magára, a ki pedig vemhes, hát ha ugat is ne hallgassik rá a becsületes ember.

Hejj ecsém Matyi! még most is a kontyomba van az a feki hátul jukas puska, a mivel meglütt Kuhn gyenyerális! és te pajtás szenvedsz. Oszt ehun ni . . megint oda van tizenhét milliom forint, a mit a puskára quótáztak el a szegény níptül, oszt hát se puska — se píz — te meg bennülsz az igazmondásért a kóterba.

Hejj paszamánt! paszamánt! az árgyérussát annak a paszamántnak . .

Ni pajtás, hanem hát azt kérdem én tülled hogy mi a manó lelte ezt a Napoleon császárt, meg a burkus királyt? pajtás! hiszen mindenik inzsellérré lett, csinálja azt a sok fene mappát, szabdalják fel az országokat egymásnak; még azok a dézsás oláhok is ki kanyaritották mán egisz Debreczen alá a magok határát, oszt a mi kedves majoritásunk épen most veszi elő a nemzetiségi kérdéseket, olajat önt a parázsra.

Hanem ugy veszem én észre pajtás! hogy hát ez a sok potentát addig kerekiti ki magának mindegyik az országnak valót, hogy utóljára sem egyiknek sem a másiknak nem jut több belölle, mint a mennyit majd csak a talpa alá kaphat, hogy szaladhassik rajta, mint Izabella nagy asszonyom.

Ni komám! csak igazán mondom, hogy szeretném látni azt az utazó király ténsasszonyt, a ki most abbul az spanyol országbul jön megy jobbra balra. Azt mondják, hogy takarosan neki termett egy asszonyság ugy szemre fűre, osztán hogy különösen jobban szokott barátkozni a férfiakkal mint a maga fajtáju fejir cselédekkel? bizonyosan valami jó fajta asszony lehet, oszt még is ugy kell neki jönni menni kovártij nélkül. Bizony sajnálom a szeginyt.

Olvastam pajtás! azt is, hogy ugyancsak elszaporodott a szeginy leginy, oszt az a sok komiszárus egyet sem tud elcsipni; de hát azt mondják rólak, hogy valamennyi mind deákpárti, oszt azir nem lehet őket elfogni?

Hanem hiszen jönne csak ide a hortobágyi pusztára, ne pedig ott a Bakonyban bujkálna hummi bagoly fészekbe, majd megtanitaná itt ükeméket Barcza Dani! a hajdu komiszárius. Ide gyüjjenek azok a kapcza betyárok . . . ha van kurázsijok, majd elfogja Barcza cserepár nélkül is.

Hej pajtás nem ér ez a világ egy fületlen pitykét, — se komiszárus se betyár nem olyan most, mint az előtt vót . . quótának való lett a magyar meg delegátiónak, hogy üssön bele a menydörgős menkü; majd jön a sok jezsuita barát is, oszt ugy megtanitnak a litániára, hogy a pelébánus se fujja jobban.

Czoki te rücskös világ.

Karakán Marczi,
gulyásbojtár.

A modern irodalom mesterinasai.

Ezen ezikkben megmutattattatik, kik azok a kik által az olyan históriák szerkesztődnek, a melyek által szobaleányok, szakácsnék és pesztrák irtózatos szivfájdalomba esnek, s gyufát esznek, gombostüt nyelnek el, hogy meghaljanak égő szerelmöknek miatta, s ha egyik sem használ, bele ugranak a Dunába vizet inni és vég tére bele fulni, mig továbbá a lokájok és lajbhuszárok e históriáktól megtanulnak fektirozni, tánczolni, flótázni és pikulázni, felcsapnak trobaduroknak, verset irnak a a „Nefelejcs"-be és politizálnak a Hirmondóban; szóval elkövetnek mindenféle ostobaságot, a melyekből osztán az irodalom mesterinassai kiczirkalmazzák azt, hogy azon história, a mit irtak, csakugyan bir hatással, ha más okos fajta emberre nem is de legalább a Dinerschaftra bizonnyal.

Az i r ó t. i. az az állomány, a mit a vaj köpüléskor produkálnak a gazda asszonyok, azon savanyu savó féle nedvesség, a melyet némely ember szeret, de legtöbbnyire malacznak való comedencia; szóval olyan lotyadék, a mely már a nemesebb résztől t. i. a vajtól külön válva malacznak, kutyukának való finom eledel. — Már most osztán a modern irót karakterizálva csaknem hasonló biografiát lehet róla mondanunk; — mert valóban ez is kiköpült valami savanyu féle állomány, ki van belőle köpülve minden zsiradék, s magába véve az egész csupa savanyu lé.

A modern irók több klassisokra osztatnak fel.

1-ső klassis a versfirkáló modern iróké, — ezek gyártmányai azon gummielasztikumszerü emészthetetlenségek egyike, melyek elkezdve a csillagos égboltozatától, lefele egész a pokol fenekéig minden dolgot, füt, fát, hajnalt, éjszakát, rózsabimbót, epret, cseresznyét, lányt, agyba főbe turbékolnak; — de persze, hogy miután ennek a prózai világnak holmi mindenféle szerelmi kólika, lelki hideglelés nem igen tetszik: nem pártolják, s ezért osztán keserves ódákba búg a költő a világ roszszasága felett, fájdalmában heptyikába esik, elszárad és meghal, — persze fiatal korában.

2-ik klassisba tartoznak a novella, román, regény irók. Ezek azok, kik oly rémletes históriát irnak, hogy elvész bele valamennyi szobaleány, szakácsné és pesztra, a ki csak elolvashatja: — falja tőle a gyufát, patkány mérget, tüt, czérnát, vasvillát, csak hogy szerelmébe meghalhasson. Ezen urak borzos hajuak, pápaszemet viselnek, rettenetes szórakozottságot affectálnak, s arrogálják, hogy őket iróknak nevezzék. — Külömben lehetőleg ártatlan legények, többnyire aranyeresek, s a Deák keserü forrás hivei.

A 3-ik klassisba tartoznak a publicistica téren szereplő irók: Ezek valódi szeliditlıetlen z e b r á k. Ezek azon rettenetes nyavalyában szenvednek, hogy i n c a p a c i t a b i l i s o k, s a józanész követelményeire semmit sem hederitve, saját orruk hegye után nyargalnak.

Ezen iróknál legfőbb kellékek a következendők:

1-ör nincs szükség az elvre.

2-or a becsületre mit sem kell adni.

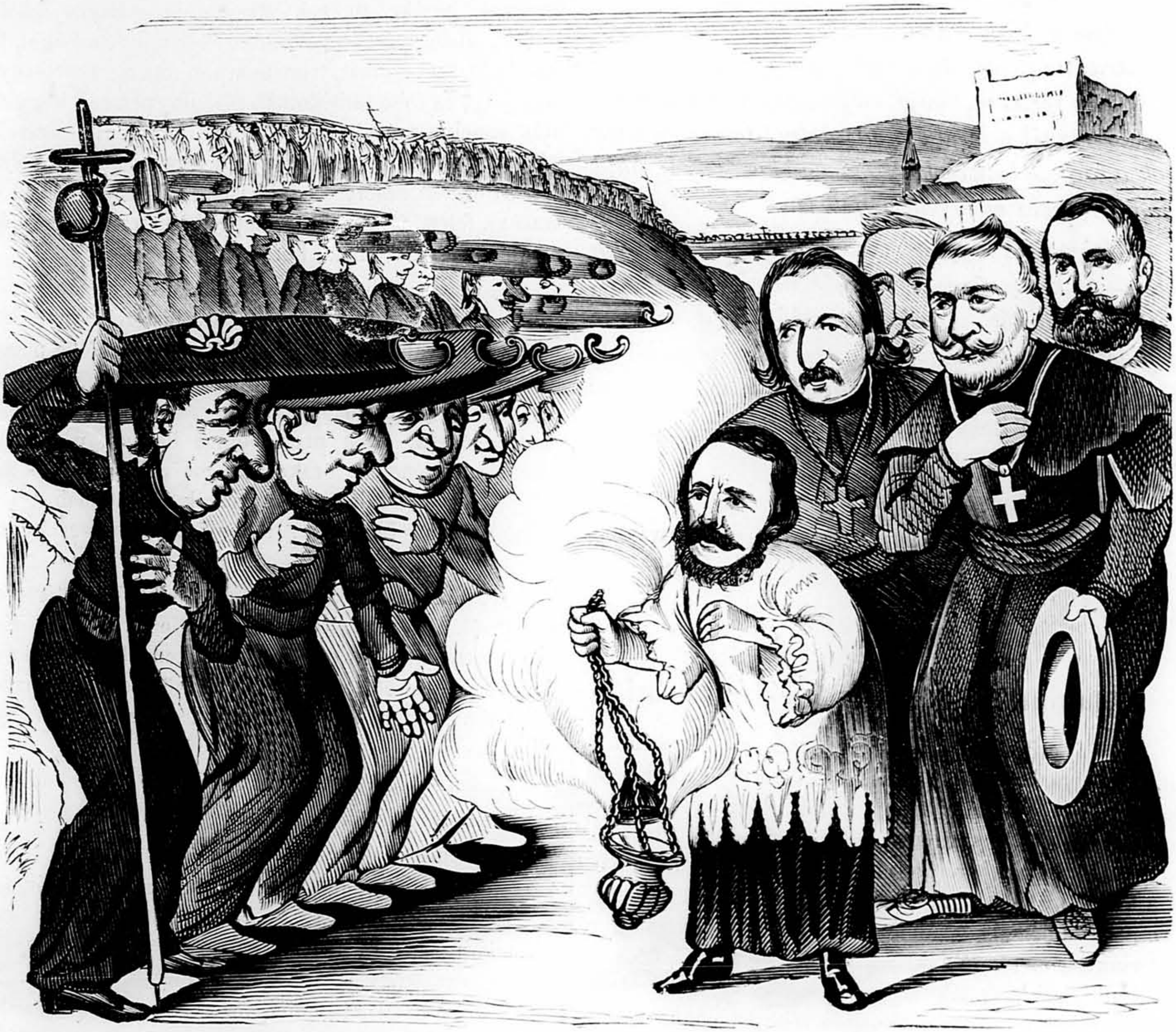
3-or. A subventió forrását imádni, simbolium jelszavuk D e á k! q u ó t a! és a k ö z ö s ü g y! Ezek azok, kik mindig olyanra hivatkoznak, a miről csak annyi fogalmuk van, hogy már okosabb embertől hallották emliteni. — Fizetik őket mint a köles azért, hogy nagy lármát viszneк végbe, — tudományukat kávéházak és bierheizlikba gyüjtik a közönséges purger diskursusokból, — s a mit azoktól meghallottak, másnap vezérczikk alakba jön ki az Esti lapban, Naplóban, Hirmondóban s több ily négy lábu állatoknak való takarmányokban.

Ezen nemes publicisták egyszersmind azok, a kik Borsszemjankóba rakják le nemes lelkük gyöngy termékeit.

Ilyenek a modern irodalom mesterinasai, ezek azok, a kik a világnak élet irányt adni törekesznek, hogy ne unná meg osztán az ember az életet?

I

A hivatlan vendégek.

Addig vártunk magyar ezredeinkre, hogy haza masiroznak már valahára, hogy hát ime csakugyan be is rukkolt a jezsuita regement Magyarországba.

Pattantyúk.

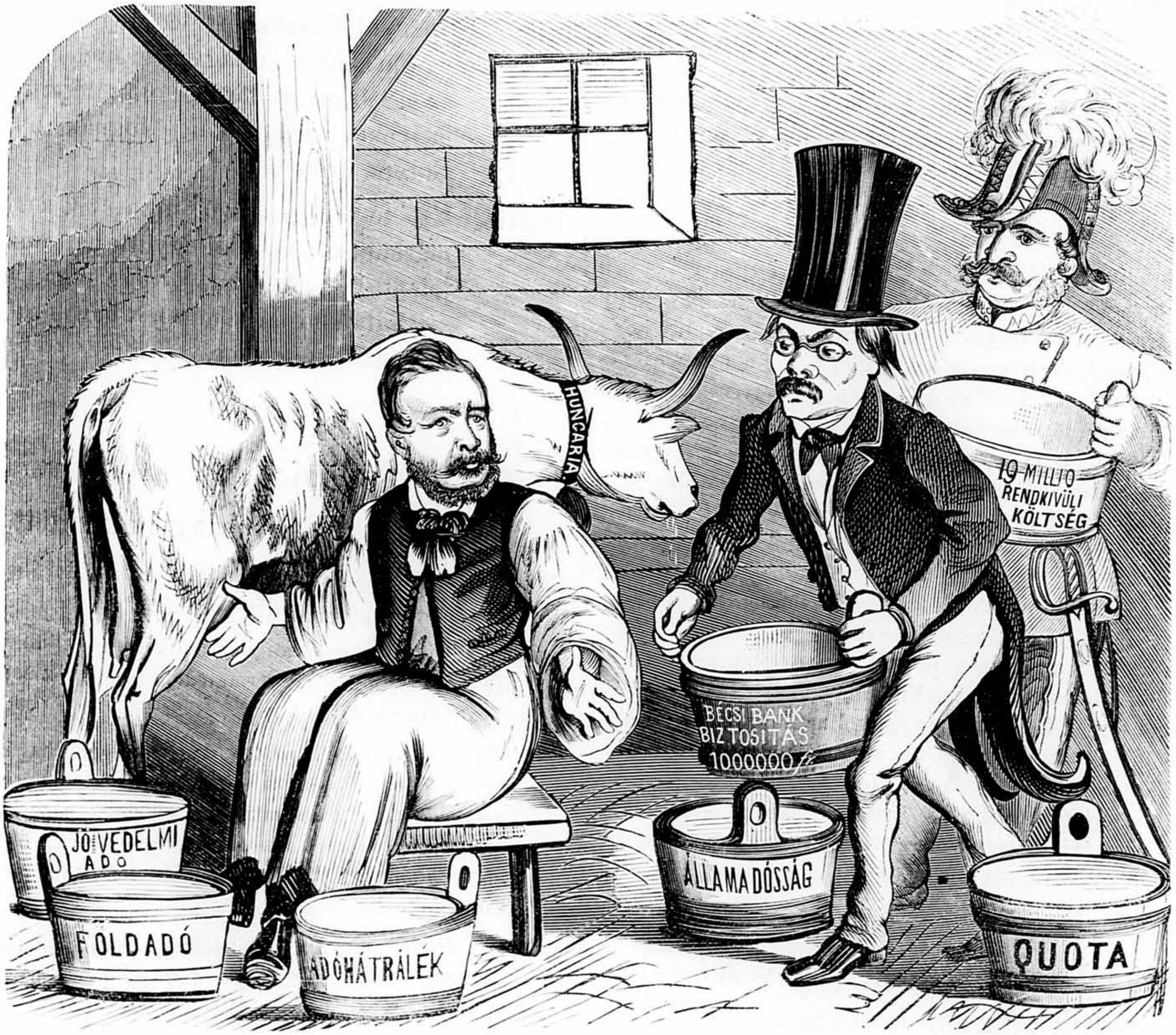
A spanyolok miután Isabella királynőt elüzték, ki kiáltották a respublikát, mintha bizony maga Izabella mig a trónuson ült is, már nem eléggé r e s . p u b l i k a lett volna ? (az az . . . publica persona.)

Budán egy pápista szent atya katholikus kaszinót alakitott, melyből minden más nem katholikus ki van rekesztve.

Mily önkénytelen üdvös intézkedés ez, maga a páter se gyanitja, miután a józan gondolkozásu elfogulatlanokat megkiméli attól, hogy azt a butitó levegőt ne szivhassák, mely azon körből kigőzölög.

II

A közös tehén.

Brestl. Na szomszéd! az én részemre még csak ezt a sajtárt fejje tele, azután aztán fejhet magának a mennyi tetszik.

Lónyay. De sógor! kifejtük már ezt a szegény párát ugy, hogy nem ad ez többet egy cseppet se az isten adta, se nekem se magának . . de még Kuhn gyenyerálisnak se.

Jászapáthiban ősvilági Mammuth csontvázra akadtak, ezen esetet csodálva emliti a „Hon" s ajánlja, hogy a muzeumnak adassék által.

Sose menjünk ezért Jászapátiba, van itt az országházában ott a jobboldalon elég ősvilági Mammuth! még pedig olyanok, a kik egyszersmind őshazájokról is megfeledkeznek a Mamnon imádásában.

Az Esti Lap és Borsszem Jankó jövő évtől fogva egybe fognak olvadni, hogy egyesült erővel a kapcza irodalom szinvonalán biztosabban megállhassanak a kormány pártfogolása mellett, mely vállalat szellemi vezérségére Rákosi Jenő már megis nyeretett.

Spanyolországból sok jezsuita menekül Magyarországba, pedig itt is vannak felesleges számmal, — már pedig a történelem eléggé bizonyitja, hogy a hol ezek a vészmadarak meghonosulnak: ott a végromlás előbb utóbb be következik.

Mindazon protestáns képviselők, a kik a szentszékek megmaradására szavaztak, a római pápától tiszteletbeli pápistákká neveztetnek ki, és érettök engesztelő mise mondatik szent Heverd el napján.

A népoktatási törvényjavaslat az Esti Lap nagy bujára a jövő országgyülésre marad, fájlalva emliti, hogy az ellenzék vezérei — a kik között pedig e g y h á z i f ő g o n d n o k o k i s v a n n a k — a legerélyesebben munkálódnak a törvény késleltetésén.

Nem csoda, hiszen a mely törvények ezen országgyülés alatt születtek, azokról is csak azt mondhatjuk: a d t á l u r a m e s ő t, de n i n c s k ö s z ö n e t b e n n e.

17 millió forintot megint elexcellentiáztak bizonyos helyen a hátul jukasokra, s majd ki is mutatják, hogy hova lett az a sok szép pénz, hanem előbb egy bányát ásnak, a honnan az a vas kikerül, a melyből azokat a gépeket fogják késziteni, melyekkel majd azokat a puskákat fogják furni, faragni és szögezni, melyek Ausztria nagyhatalmi állásához rettenetes szükségesek. Ezen 17 millió forint interességéből Ludas Matyinak is fog talán jutni egy évig kosztra, mert most egy fitying sincs assignálva részire, söt a tüzelő fát is maga veszi.

Mit jelentenek némely nevezetesebb nevek magyar hangzásuk után?

Napoleon! A villafrankai diadalteljes békekötés óta, sok szép remények csatoltattak e névhez, miket a collégák részéről az óvatos poltronság eléggé bizonyitott az által, hogy Európa fejedelmi kollégiuma Napoleonhoz járt t y u k á s z n i.

A szabadságra vágyó népek is sok szép reményeket helyezhettek benne, tündöklött is egy ideig mint a nap, de ma már a csalódások időszaka beállván ez idő szerint a Napoleon név igy értelmezendő: N a p ó h l e o n n a n . . hol hamissan fénylettél eddigelé.

Izabella! E név a történtek után igy értelmezendő a mostani fogalmak szerint: I z i b e l e l a! az az, ki vele Spanyolországból.

Prim! Spanyol diktátor in spe. Még most csak p r é m ahhoz a nagy csurapéhoz, mely azon bárányok böréből akar készittetni, melyeket még sokáig fognak nyirni Európa despotái.

Austria! Ez két idegen szó; az egyik a u s, a második t r i a . . mi együttesen annyit jelent, hogy háromnak vége van. Tessék kitalálni mi lehet az a három, a minek maholnap a u s.

Politikai diskurszus

Röfögövits és Nyafogovszky urak között.

Röf. Hams khert collég! a jezsuiták mind ide jönnek Spanyolországból s tudja ön miért?

Nyaf. Nem tudom, azt ugyan már hallám hogy jönnek . . de hidje el ezekhez a vermaledeut papokhoz semmi bizalmam sincs.

Röf. Na wissens magam is ugy vagyok véle, ha mingyárt képviselő is mint Carolus der Saxoniae. Hát tudja barátom! a jezsuiták azért jönnek most Magyarországba, hogy majd a liberális, derék, becsületes baloldali plébánusok helyébe teszik meg őket Pfarrereknek.

Nyaf. Ezt én is mingyárt gyanitottam s majd meglássa ön! hogy valamelyik még a cultusminister tárczáját is kiveszi árendába.

Röf. No az épen nem történik talán meg, hanem annyi bizonyos, hogy a belügyminister ő excellentiájának sok szolgálatot fognának tenni, ha mint spiczlik alkalmaztatnának. Hát azt hallotta-e barátom! hogy Deák Ferencz ő méltósága confráternek van felszólitva a clerus által?

Nyaf. Azt nem, hanem azt hallom, hogy mindazon protestáns papok kik a jobboldalon ülnek a képviselő házban szent Bonifácz tubákos pixis rendet kapnak Rómából.

Röf. Hm! hm! Hanem mit mit gondol barátom! mi lesz ebből, hogy az oláhok országot cirkalmaznak ki magoknak s belekanyaritották Walachiába Debreczent és Szegedet is? én mindig azt hallom a Deákpártiaktól, hogy az oláh nem Ausztriának hanem

a magyarnak ellensége! és még is hát ők kálkulálnak az ausztriai magyar provinciára? tudja barátom! ép olyan dolog ez, mint mikor nekem azt mondja valaki, hogy én erre a maga frakkjára nagyon haragszom, s mikor épen rajtam van a frakk ... hát neki esik egy pálczával s elkezdi a frakkot páholni.

Nyaf. No hallja ez igazán treffend.. Hát azt a 17 millió forintot a mit a fegyverekre adtunk, nem tudja ön miféle wirtschaftra forditották?

Röf. Csitt... azt nem szabad feszegetni... látja az a Ludas Matyi der Carifaldianer most is bennt ül érette a kóterban, hogy forcirozta a dolgot, wissens tanulja meg azt maga, hogy a mit a nagy urak tesznek arra ordinär embernek nem szabad gondjának lenni. A nagy urak tudja sohasem lopnak, s ha teszik azt ugy szoktuk kifejezni „bizonyos czélokra használtatott fel;" ha valamelyik hazudik azt höhere politikai fogásnak nevezzük; ha valaki csaláson kapatik azt félreértésnek „Missverständniss" nevezik. No hát most tudja ön, hogy a magasabb körök szokásait és eljárásait hogy kell értelmezni?

Nyaf. Ott hát minden meg van forditva, hm! hm.

Adomák.

Lelkész választásra készültek a hivek egy helyen s jelöltjük volt egy épen akkor külföldről haza tért jeles ifju. Az ellenfél mindent elkövetett megbuktatására, hasztalan! pártja erősen állott mint a Sion hegye.

Egyszer aztán az ellenjelöltek valamelyike kisütötte, hogy a jeles candidátus s z a b a d k ő m i v e s is lehetne.

Nosza kaptak rajta, oda mentek a konkoly hintők a hivek közzé, s eldobták közibök a gyanut. Tudakozták aztán a hivek, hogy milyen mesterség az a szabad kömivesség?

Ugy magyarázták, hogy a papi hivatal mellett szabad neki sparherteket is rakni, meszelni s hozzá tették, hogy egyszer csak azt veszik kendtek észre majd, hogy papjuk valamelyik háznak a falát rakosgatja s csuffá teszi kendteket falustól.

Nem kellett több a hiveknek, azt felelték, ha pap akar lenni legyen pap, de nekik bizony kömives nem kell! s megis bukott a derék kandidátus.

Hogy mennyire respektálják a J u h á s z nevet Somogyban, tanusitja következő kis adoma:

X... község határában egyik emancipált uj földes ur kiment a gazdaságot körültekinteni. Midőn épen a repczevetését nézegetné — szembe jö vele egy fürtös gubás suhancz s alig emelintve meg kalapját, azt kérdi az őt gyanus szemmel méregető izraelitától:

„Nem tudná az ur megmondani, kié legyen ez a birtok." ?

Az emancipált földes ur e kérdésre büszkén felelé: hát khié volna? az enyim.. és khend khicsuda? mit keres?

„Én juhász vagyok.... és

— Ju ju ju... hász, dadogá a megrémült izraelita.

„Igen uram! juhász, és... ezzel elkezd a guba oldal zsebében kotorászni...

— Csak hagyja el khedves baráthum! csakh hagyja el... s azzal a mi izraelitánk is hirtelen kihuzza zsebéből a tárczáját, kivesz abból egy 10 pengő forintost s ezen szavakkal adja át:

„Ime itthen van khedves baráthum thiz furint pengüben, bizony isthen nincs nállam thübb egy krajczár se... ha száz phengü vulna, azt is mind uda adnám khendnek.

A legény átveszi s meg is köszöni a tiz pengőt szépen s azzal a guba zsebből kihuz egy levelet, s mutatja a még mindig trémázó izraelita szeme elé mondván:

„Épen ennek a birtoknak az urát keresem én uram! a volt gazdám ajánl ebben a levélben, ha megfogadna juhászának a tekintetes ur!

Ekkor kezdett az izraelita is magába térni s végig nézve a suhanczon igy tört ki:

Hiszen moga hát nem juhász, hanem csak egy bujthár; nekhem pedig nincs bujthárra szökségem.. vigye khend isthen hirével azt a thiz phüngüt is.

Az emancipált földes ur azonban még mai napság is azt állitja, hoay az a ficzkó csakugyan a valóságos Juhász rabló volt.

Ábránd és való.

Élvezi egy debreczeni conviktusi diák a XIX. században.

(PÁLYÁZIK.)

Repülj repülj te éhes érzemény!
Legyen vezéred a hiu remény,
Hogy fáradalmas utadért délre:
Számithatsz tán egy sovány ebédre?

Nézd, hogy piroslik a konyha lángja:
Csattogj feléje képzelet szárnya!
S megállva ott majd ábrándozhatol...
Halljuk, füzfa lantod óh mit dalol?

„Utam szép volt, minő csak lehetett...
Láttam itt ott pompás ebédeket,
Aranyos sárga lében a tyukhus —
Hogy elnem fogyott — vala méla bus.

Utánna rendben a malacz pörkölt!
Mosolyga, hogy jó étvágygyal elkölt?
És a gözölgő töltött káposzta!
Kéjillatot bőkezüleg oszta?

Elmerülve s fuldokolva úsza...
Zsirtengerben hajh!.. a turós csusza.
S ropogósra sült pulyka pecsenye
Irult pirult.. nem volt — ki megegye.

Forró kalács és százrétü béles...
Szinte kérdé hát senki sem éhes?
Piroslő dúcz.. hófehér kebellel
A domboru lágyczipó ott hever...
Mellette a kés, minden a mi kell
S az asztalt ni.. épen most szedik el.

Mi csalfa vagy rajongó képzelet!
Jóllaknom hát ábránddal sem lehet?
No a való számomra meg marad...
Fiuk! van-e egy kis **brugó***) darab?

---

*) brugó = convictusi kenyér, mely egynapos korában már kőkemény s izére pedig vetekedik a vatka eczettel.

Sziporka.

Doctor. Már többször mondtam önnek, hogy ha a kura alatt fel nem hágy az ivással, rövid idő mulva meghal.

Patiens. Én azt gondolom orvos ur! akár az italtól... akár az italért halljak meg, mindegy... tehát csak inkább iszom.

Ludas Matyi gyorspostája.

T.. Jancsinak. A „hajdukürt hangja elég érczes... elfujjuk rajta a marsot nem sokára. Hordót a karczosnak Pestről küldeni nem futja ki... itt most oly nagy a szálláshiány, s annyi a Diogenes! hogy az üres hordót hónapos szobának is kibérlik.

Cs.. ynek Offenbányára. A cikket felhasználjuk a Nép Szavában.

C.. S-nek Ajkára. Csak oly számrejtvényeket közölhetünk, melyek érdekesek. Köszöntsön be hozzánk hébe hóba.

Papra-Morgónak. Pompás az elmefuttatás.

A szeretet fillérei.

A Ludas Matyi kiadó-tulajdonosára rótt 600 frt. pénzbirság fedezéséhez járultak:

Alföldy Sándor lelkész Kórósról 50 kr. Orenics Szilárd tanitó M. Izsépről 5 kr. Szamecz András H. M. Vásárhelyről 50 kr. Egy valaki Sélyéről 50 kr, Szucsics Mihály Pécsről 70 kr.

Zala-Egerszegről egy kedélyes mulattság alkalmával Kummer Ferencz 1 frt. Mayer Mari 50 kr. Csébor János 50 kr. Pintér István 20 kr. Szilágyi Sándor 80 kr.

Összesen 5 frt. 25 kr.

E szives adományokért köszönetét fejezi ki a szerkesztőség.

Rajzoló **Blumberg.**] Felelős szerkesztő: **BÉNYEI ISTVÁN.** Kiadó-laptulajdonos: **MÉSZÁROS.** Metsző **Huszka.**

Gyorssajtónyomása az Első magyar egyesületi könyvnyomdának (Büchler, Harsányi, Nagy). 3. korona utcza 18.